

Водночас, виконання міжнародних угод з юридичної відповідальності може стикатися з викликами. Зокрема, можуть виникнути проблеми з ідентифікацією порушників, встановленням відповідальності та застосуванням відповідних санкцій. Додатково, важливо забезпечити зручний доступ до механізмів правосуддя та забезпечити збалансований підхід до розгляду спорів.

Україна є учасницею Європейської конвенції з прав людини та її протоколів, що встановлює правові гарантії для захисту основних прав і свобод людини. Подання скарг до Європейського суду з прав людини є механізмом контролю за дотриманням юридичної відповідальності з боку держави [2, с. 12].

Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: Україна приєдналася до цієї конвенції в 2006 році. Вона визначає норми та заходи для запобігання корупції, розслідування та переслідування корупційних злочинів. Ці приклади свідчать про активну позицію України у відносинах міжнародної юридичної відповідальності. Дотримання міжнародних угод та конвенцій сприяє зміцненню правового порядку на світовому рівні та покращенню якості життя громадян [3, с. 90–93].

Висновки. Міжнародні угоди та конвенції, які спрямовані на розвиток інституту юридичної відповідальності, є важливим інструментом у формуванні сталого міжнародного правового порядку. Вони забезпечують необхідну юридичну базу для визначення відповідальності суб'єктів міжнародного права та вирішення спорів, сприяючи створенню рівних умов для всіх держав та інших учасників міжнародних відносин. Подальший розвиток цих інструментів та їх впровадження на національному рівні вимагає спільних зусиль та співпраці для забезпечення ефективності та реалізації принципів справедливості, рівноправності та відповідальності в міжнародних відносинах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду, № 995-588 від 17.07.1998. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text.
2. Гусейнов Л. Г. Просторові межі дії Європейської конвенції з прав людини. Видання Української Правничої Фундації «Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі». № 4. Київ, 1999. URL: <http://eurocourt.in.ua/Article.asp?AIdx=108>.
3. Петрашко С. Я. Конвенція ООН проти корупції: універсалізація стандартів у сфері протидії корупції. Науковий вісник Ужгородського університету. Ужгород, 2011. Серія Право. Випуск 15. С. 90–93.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВІЙНИ

Гаврилюк В. В.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
юридичного факультету*

*Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

З початком повномасштабної війни в Україні докорінні реформи торкнулись і сфери трудового права. Так, Верховною Радою України було внесено зміни до законодавства про працю щодо ключових особливостей трудових правовідносин.

Відповідно до ст. 64 Конституції України в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень [1].

Згідно п.п. 5 п. 1 ст. 6 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», в указі Президента України про введення воєнного стану зазначається вичерпний перелік конституційних прав і свобод людини і громадянина, які тимчасово обмежуються у зв'язку з введенням воєнного стану із зазначенням строку дії цих обмежень, а також тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [2].

Зокрема 15 березня 2022 року було ухвалено Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» [3].

Зазначеним Законом збережено положення щодо відшкодування заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат працівникам на час призупинення дії трудового договору у зв'язку із військовою агресією [4].

Трудові договори зараз необов'язково укладати в письмовій формі. Також випробувальний термін під час укладення трудового договору може встановлюватись до будь-якої категорії осіб.

Крім того у період воєнного стану роботодавці наділені правом переводу працівників на іншу роботу, без їхнього згоди. При цьому скасовано вимогу стосовно повідомлення працівника про зміну істотних умов праці. В той же час Законом встановлено заборону звільнення працівників, які не можуть через військові дії переїхати до нового місцезнаходження підприємства. Закон визначив можливість призупиняти дію трудового договору, за ініціативи однієї зі сторін.

Роботодавцям надано право за власною ініціативою звільняти працівників у період тимчасової непрацездатності та під час перебування у відпустці.

Робочий час дозволено продовжувати до 60 годин на тиждень. До того ж роботодавців звільнено від відповідальності за порушення строків виплати заробітної плати у зв'язку із воєнним станом.

Законом від 01 липня 2022 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин» [5] було встановлено додаткові підстави розірвання трудового договору: смерть роботодавця або працівника, визнання їх безвісно відсутніми або оголошення померлими; відсутність працівника та інформації про нього понад чотири місяці поспіль; неможливість забезпечення працівника роботою у зв'язку із знищенням (відсутністю) виробничих, організаційних та технічних умов [6].

Роботодавцям також надали право обмеження тривалості щорічної основної відпустки працівника, у разі якщо така повинна тривати більше, ніж 24 дні.

Між тим Законом було вдосконалено питання призупинення дії трудового договору: встановлено критерії та причини призупинення дії трудового договору, визначено механізм відновлення дії трудового договору, передбачено коло працівників до яких призупинення дії трудового договору не може застосовуватись [7].

Ще один аспект, що кількість внутрішньо-переміщених осіб в Україні суттєво зросла (і не лише за рахунок осіб, які виїхали із територій, які є окупованими чи зоною бойових дій). Особливість цієї категорії осіб визначається тим, що такі особи були вимушені залишити зареєстроване місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Варто зазначити, що, наприклад, деокупація території, виключення певної території із переліку тих, на території яких ведуться бойові дії не призводить до втрати особою статусу ВПО, але може впливати на отримання ними спеціальних виплат із державного бюджету чи міжнародних фондів.

Отже, умови воєнного стану досить ускладнили трудові правовідносини. Притому зміни, внесені до трудового законодавства, не дозволили повністю врегулювати основні проблемні питання у трудовій сфері.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: Закон України №254к/96-ВР від 28.06.1996 р. *Офіційний вісник України*. 2010. №72. 1. С. 15. Ст. 2598.
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року. № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. Ст. 250.
3. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України №2136-IX від 15.03.2022. *Урядовий кур'єр*. 2022. № 69.
4. Кодекс законів про працю України №322-VIII від 10.12.1971. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1971. Дод. до № 50.
5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин» №2352-IX від 01.07.2022 року [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2352-20#Text>.
6. Ковальчук В. Трудові відносини під час війни: аналіз норм надзвичайного трудового законодавства України. *Фонд ім. Фрідріха Еберта в Україні*. С. 26.
7. Машков К. Є., Горностай О. Б., Товт Т. О. Особливості трудових відносин в умовах воєнного стану: нормативно-правове регулювання. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. №1, 2022. С. 125–131.

ЗАХИСТ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ БОРЖНИКА У РАЗІ НЕВИКОНАННЯ ГРОШОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ

Деревянко Н. З.

*доктор філософії в галузі права, доцент,
завідувач кафедри кримінально-правових
та адміністративно-правових дисциплін
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

Ляшук І. С.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти